

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen 2023

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen arvioidaan ja raportoidaan vuosittain. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman 2020–2024 mukaan valvontasuunnitelman toteutumisen raportointi tehdään VATI- ja VYHA-järjestelmien avulla. VATI on vuoden 2019 alussa käyttöön otettu valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä. VYHA on valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä.

Lautakunnassa tai muussa monijäsenisessä toimielimessä käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi toimitetaan VYHA:n kautta aluehallintovirastolle. Valtakunnallisessa valvontaohjelmassa on esitetty tarkempi luettelo arvioitavista asioista. Raportointi pitää valtakunnallisen ohjelman mukaan tehdä maaliskuun loppuun mennessä.

Valtakunnallisen ohjelman mukaan arvioitavia asioita ovat suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus, tarkastusten ja näytteiden määrä suhteessa valvontasuunnitelmaan, toiminnan laadullinen arviointi, valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen, voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus, toiminnan kehittämistarpeet sekä arviointi- ja ohjauskäynnit.

VYHA-järjestelmään laadittu valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi on tämän raportin liitteenä (liite 1).

Tehtyjä tarkastuksia, ilmoitusten ja hakemusten käsittelyä ja muita valvontatoimenpiteitä samoin kuin valvonnan kohteita koskevat tiedot on kirjattu VATIin, missä ne ovat suoraan keskusviranomaisten käytettävissä. VATIin voidaan kirjata elintarvikevalvonnan, terveysuojeluvalvonnan, tupakkalain mukaisen valvonnan ja lääkelain mukaisen valvonnan tiedot. Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan käyttöön ei ole saatu valtakunnallista tietojärjestelmää.

Ruokavirasto on 19.12.2023 julkaissut päivitetyn ohjeen elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportoinnista. Ohjeen mukaan kuntien valvontayksiköt tallentavat valvontayksiköitä koskevat tiedot VYHA-järjestelmään 28.2. mennessä. Elintarvikehuoneistojen kohde- ja valvontatiedot sekä näyte- ja tutkimustiedot toimitetaan VATI:n kautta. Lisäksi kukin viranomaisen laatii oman toimialueensa valvonnan onnistumisesta raportin tai arvioinnin, jossa arvioidaan valvontaa ja sen onnistumista kokonaisuutena. Ruokaviraston mallin mukaan raportissa tulisi arvioida valvonnan vaikuttavuuden toteutumista, valvontasuunnitelmien toteutumista, toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuutta, auditointeja ja muuta saatua palautetta, ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä, valvonnan resursseja sekä muutoksia seuraavien vuosien valvontaan.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään toiminnan seuraamisessa ja kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arviointiraportin laatimisen lisäksi valvontasuunnitelman toteutumista seurataan ja käsitellään säännöllisesti pidettävissä terveystarkastusten, valvontaeläinlääkäreiden ja eläinlääkintähuollon työkokouksissa.

1 Yleistä

Valvontasuunnitelmaan sisältyvien sanallisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu raportin liitteessä 2. Vuonna 2023 valvontayksikköön ei tehty arviointi- ja ohjauskäyntiä.

1.1 Toimintaympäristön muutokset

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuolto aloitti toimintansa 1.1.2023 uutena ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueena. Yhteistoiminta-alueen vastuulle siirtyivät Etelä-Satakunnan ympäristötoimiston ympäristöterveydenhuollon ja Rauman kaupungin ympäristöterveydenhuollon yksiköiden tehtävät. Vastuukuntana ja henkilöstön työnantajana toimii Säkylän kunta. Ympäristöterveydenhuolto toimii osana Etelä-Satakunnan ympäristötoimistoa. Ympäristöterveydenhuollon monijäseniseksi toimeilimeksi perustettiin uusi ympäristöterveyslautakunta, joka sijoittuu Säkylän kunnan organisaatioon.

Vuoden 2023 aikana on tehty paljon työtä valvonta- ja toimintakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi ja uudessa organisaatiossa parhaiten toimivien toimintatapojen löytämiseksi. Toimintatapojen yhdenmukaistaminen olikin vuoden 2023 tärkein painopiste. Yhteistoiminta-alueen toiminta on alkukankeuksista huolimatta lähtenyt hyvin käyntiin. Laajemman alueen tuomia mahdollisuuksia on käytetty hyväksi ja suurempi henkilöstömäärä on vähentänyt yksikön haavoittuvuutta. Koska vuonna 2023 oli uuden yhteistoiminta-alueen ensimmäinen toimintavuosi, ei toteumalukujen vertailua aikaisempien vuosien toteumaan ole raportissa toteutettu.

1.2 Tieto- ja laatu järjestelmät, varautuminen

1.2.1 Tietojärjestelmät

Valvontayksiköiden yhdistyminen ei tietojärjestelmien osalta sujunut ongelmitta. Uuden yhteistoiminta-alueen ensimmäisenä toimintavuonna vuosittaisten valvontamaksujen ja valvonnan perusmaksujen laskutus vei runsaasti tavanomaista enemmän työaikaa. VATI-järjestelmässä on yhdistymisen jälkeen ollut selvästi aikaisempaa enemmän ongelmia raporttiedoissa etenkin raumalaisten valvontakohteiden osalta.

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tiedonhallintaan ei ole toimivaa tietojärjestelmää. Valtakunnallisen tiedonhallintajärjestelmän kehittäminen eläinsuojelu- ja eläintautilakien mukaisen valvonnan tiedonhallintaa ja raportointia varten on edelleen kesken. Vuoden 2023 aikana pyrittiin kehittämään paikallisia toimintatapoja näiden valvonnan osa-alueiden toiminnan seuraamiseksi.

Eläinlääkintähuollossa siirryttiin syyskuussa 2023 käyttämään potilastietojärjestelmänä KliniQ-järjestelmää. Uuden tietojärjestelmän käyttöönotto onnistui hyvin.

1.2.2 Laatu järjestelmä

Terveysvalvonnan laatupäivä järjestettiin 19.10.2023. Laatupäivässä käytiin läpi ja päivitettiin terveysvalvonnan toimintaohjeita vastaamaan uuden yhteistoiminta-alueen toimintatapoja. Samalla tarkastettiin, että ohjeet ovat voimassa olevien säädösten ja ohjeistusten mukaisia. Laatupäivässä todettiin, että vuonna 2024 on tarpeen pitää kaksi laatupäivää, jotta kaikki toimintaohjeet saataisiin päivitettyä vuoden 2024 loppuun mennessä. Eläinlääkintähuollon laatu järjestelmän kehittämiseen ei ollut voimavaroja vuonna 2023.

1.2.3 Varautuminen

Vuonna 2023 osallistuttiin lokakuussa pidettyyn vesihuollon laajamittaiseen häiriötilanneharjoitukseen ja Olki23-säteilyvaaratilanneharjoitukseen. Osallistuttiin Satakunnan hyvinvointialueen koolle kutsuman Satakunnan alueellisen varautumisen yhteistyöryhmän toimintaan. Satakunnan hyvinvointialueen, poliisin ja rajavartiolaitoksen edustajien kanssa neuvoteltiin säteilymittauksiin liittyvistä kysymyksistä.

Rauman Lensunkadun toimipisteen varavoimaleite käynnistettiin säännöllisesti ja Virve-puhelinten käyttöä harjoiteltiin lyhyesti Olki23-harjoituksen yhteydessä. Erityistilannesuunnitelmaa ei ehditty merkittävästi kehittää.

Ruokamyrkytys- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmän kokoonpano selvitettiin, ja työryhmä kokoontui kerran. Vuonna 2023 ei tehty yhtään ruokamyrkytyssepidemiaepäilyilmoitusta.

1.3 Henkilöstön koulutus

Koulutusta kertyi toimintavuonna terveystarkastajille ja hygieenikkoeläinlääkärille yhteensä noin 49 kokonaista koulutuspäivää. Vuoden aikana oli runsaasti muutaman tunnin etäkoulutuksia, joita ei ole laskettu mukaan edellä mainittuun lukuun. Koulutuspäivistä noin 21 liittyi yhden terveystarkastajan rakennusterveysasiantuntijakoulutukseen, joten muita koulutuspäiviä kertyi noin 28. Kunnaneläinlääkäreille kokonaisa koulutuspäiviä kertyi yhteensä noin 21.

Terveysvalvonnassa on vahvistettu asumisterveyteen ja sisäilmaongelmiin liittyvää osaamista Rauman toimipisteessä työskennelleen rakennusterveysasiantuntijan irtisanouduttua vuonna 2022. Yksi terveystarkastajista on suorittanut rakennusterveysasiantuntijan tutkinnon edellyttämää koulutusta, mikä selittää tavanomaista korkeammat koulutuskustannukset. Kyseinen terveystarkastaja valmistuu rakennusterveysasiantuntijaksi vuonna 2024.

Koulutustilaisuuksien lisäksi osaamista on ylläpidetty seuraamalla omatoimisesti keskusviranomaisten viestintää, alan kirjallisuutta ja lainsäädännön muutoksia. Käytyjen koulutusten antia ja ajankohtaisia kysymyksiä on käsitelty elintarvike- ja terveydensuojelutiimien kokouksissa sekä terveysvalvonnan työkokouksissa. Tietoa on myös hankittu tarpeen mukaan aktiivisesti erilaisista lähteistä, esimerkiksi ongelmalliseen aihealueeseen perehtyneiltä asiantuntijoilta.

Kunnaneläinlääkäreitä rekrytoitaessa eläinlääkärin ammatinharjoittamisoikeuteen liittyvät tiedot tarkistetaan aina eläinlääkärirekisteristä. Vakituisen henkilöstön ammatinharjoittamisoikeus tarkistetaan säännöllisesti.

1.4 Henkilöstö ja voimavarojen riittävyys

1.4.1 Henkilövoimavarat ja henkilöstömuutokset

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstöön kuuluivat ympäristöterveydenhuollon johtaja, hygieenikkoeläinlääkäri, yhdeksän terveystarkastajaa, kuusi kunnaneläinlääkärinä, kaksi valvontaeläinlääkärinä sekä neljä hallintopalvelusihteeriä. Hallintopalvelusihteerien työajasta 1,5 henkilötyövuotta käytettiin ympäristöterveydenhuollon tehtäviin. Lisäksi ympäristöpäällikkö käyttää työajastaan noin 10 % ympäristöterveydenhuollon tehtäviin.

Terveysvalvonnassa kaksi terveystarkastajista työskentelee osa-aikaisesti. Kahdella terveystarkastajalla oli pitempiä virkavapauksia, joiden vuoksi virat olivat yhteensä noin 5 kk:n ajan täyttämättä.

Eläinlääkintähuollon sijaisrekrytoinnit olivat edelleen työläitä, mutta onnistuivat hyvin. Vajausta henkilövoimavaroissa ei ollut.

Ympäristöterveydenhuollolla oli vuonna 2023 käytettävissään terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon tehtäviin laskennallisesti noin 20,4 henkilötyövuotta. Toteutunut henkilötyövuosimäärä oli noin 19,6 henkilötyövuotta.

Terveysvalvonnassa ei otettu kesälomasijaisia tai muita lyhytaikaisia lomasijaisia. Eläinlääkintähuollossa sijaisten ottaminen oli välttämätöntä ennen kaikkia päivystysten hoitamiseksi.

1.4.2 Terveysvalvonta

Tarkastusten tarve määritetään valtakunnallisten suositusten mukaisen riskinarvioinnin perusteella. Tarvittavat tarkastukset saatiin tehtyä varsin kattavasti, vaikka toimintavuonna esiintyi jonkin verran vajausta voimavaroissa. Suunniteltujen tarkastusten toteutumaluvut valvontakohdetyypeittäin esitetään jäljempänä toimialakohtaisesti.

Nykyiset henkilövoimavarat voidaan arvioida riittäviksi valtakunnallisten valvontaohjelmien mukaisen valvonnan toteuttamiseen. Tämä kuitenkin edellyttää, että koko henkilöresurssi on käytettävissä ja että ylimääräisiä, merkittävästi työpanosta vaativia tehtäviä tai tapahtumia ei esiinny.

On huomattava, että varsinkin terveydensuojeluvalvonnassa tehdään paljon sellaista terveyshaittojen ehkäisemiseksi tärkeää työtä, joka ei ole suunnitelmallista. Henkilövoimavarojen merkittävä käyttäminen esimerkiksi asumisterveys- ja sisäilma-asioihin on katsottu tärkeäksi. Myös kansainvälisen terveyssäännösten mukaisten laivatarkastusten toteuttaminen Rauman satamassa on priorisoitu korkealle. Toimijoiden neuvonta ja ohjaus on edelleen lakisääteistä minimiä huomattavasti laajempaa.

1.4.3 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollon nykyiset henkilövoimavarat on koettu riittäviksi. Kunnaneläinlääkäreiden lisäksi alueella on useita yksityisiä palveluntarjoajia. Kuusi kunnaneläinlääkäriä on vähimmäismäärä, joka tarvitaan jatkuvasta ympärivuorokautisesta eläinlääkäripäivystyksestä huolehtimiseen.

Valvontaeläinlääkäreiden työaika on koettu riittäväksi eläinlääkintähuoltoon liittyvien virkatehtävien hoitamiseen. Myös kunnaneläinlääkärit tekevät joitakin säännöllisesti toistuvia virkatehtäviä.

1.5 Tiedottaminen

Vuonna 2023 tiedotettiin Lillonkarin ja Mantereenpään uimarantojen uimakielloista ja niiden purkamisesta sekä Lensunkadun vastaanoton avaamisesta onnistuneen sijaisrekrytoinnin jälkeen. Internet –sivuja pidettiin ajan tasalla. Sivujen sisältöä ei merkittävästi kehitetty.

1.6 Maksutulot

1.6.1 Terveysvalvonta

Terveysvalvonnassa tuloja kertyi valvonnan perusmaksuista sekä suoriteperusteisista valvontamaksuista yhteensä 373 200 €. Tästä summasta elintarvikevalvonnan osuus oli 178 120 €, terveydensuojeluvalvonnan osuus 114 490 € sekä tupakka- ja lääkelain mukaisen valvonnan osuus 80 600 €. Tulojen kertymä ylitti budjetoidun noin 30 000 €.

Elintarvikevalvonnan maksuista valvonnan perusmaksujen osuus oli noin 72 000 €, tarkastuksista perittyjen valvontamaksujen osuus noin 89 000 €, ilmoitusten ja hakemusten käsittelymaksujen osuus noin 16 000 € ja vientitodistusten kirjoittamisesta perittyjen maksujen osuus noin 1 000 €.

Terveydensuojeluvalvonnassa perusmaksuja perittiin noin 39 000 €, laivatarkastusmaksuja noin 12 000 €, muita tarkastusmaksuja noin 37 000 €, ilmoitusten käsittelymaksuja noin 12 000 € ja näytteenottomaksuja noin 15 000 €.

Tupakkalain ja lääkelain mukaisesta valvonnasta perityistä maksuista 3 750 € saatiin hakemusten käsittelystä. Vuosittaisista valvontamaksuista kertyi 76 850 €.

Kaikki maksutulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Terveysvalvonnan maksutulot vastasivat noin kuudesta terveystarkastajan virasta aiheutuvia henkilöstökuluja. Valvontamaksutuloilla katettiin vuonna 2023 noin 45 % terveysvalvonnan kaikista toimintakuluista.

1.6.2 Eläinlääkintähuolto

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tehtävien hoidon järjestämisestä laskutettiin valtiolta noin 246 800 €, mikä ylitti budjetoidun noin 31 800 €:lla. Laskutus tehdään toteutuneiden kustannusten perusteella. Valtiolta laskutettua määrää vastaava summa on kulunut valvontaeläinlääkäreiden palkkoihin sivukuluneen, matkakorvauksiin, valvontaeläinlääkäreille hankittuihin työvälineisiin ja

valvontaeläinlääkäreiden tehtävistä aiheutuneisiin muihin kuluihin sekä kunnaneläinlääkäreille valvontatehtävistä maksettuihin korvauksiin, palkan sivukuluihin ja muihin kyseisiin tehtäviin liittyviin kuluihin. Valtiolta laskutettu summa sisältää lisäksi laskennallisen korvauksen hallinnollisiin tehtäviin käytetystä ajasta. Koska valtiolta laskutettu summa vastaa kustannuksia, ei budjetoitujen maksutulojen ylittyminen vaikuta toimintakatteeseen.

Maksullisesta päivystyspuhelimesta kertyvät tulot vähenivät jossain määrin vuonna 2023. Tuloja kertyi noin 8 800 €. Vuonna 2022 näitä tuloja kertyi noin 12 100 €.

2 Elintarvikevalvonta 2023

Ympäristöterveydenhuollon yleisiä asioita, kuten henkilövoimavaroja, voimavarojen riittävyyttä ja maksutuloja on käsitelty raportin osassa 1.

2.1 Suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset

Elintarvikevalvonnan säännöllisesti valvottavien toimintojen määrät ilman alkutuotantopaikkoja sekä tehtyjen tarkastusten määrät toimintatyypeittäin vuonna 2023 käyvät ilmi taulukosta 1. Joitakin VATI-järjestelmän toimintatyyppisiä on taulukossa yhdistetty.

Taulukko 1. Elintarvikevalvonnan suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset kohderyhmittäin 2023

Toiminta	Suunnitel- tuja tarkas- tuksia 2023	Toteutuneet suunnitel- maan sisältyvät tarkastukset	%	Seuranta- tarkas- tukset	Toimintojen lukumäärä (säännöl- linen valvonta)
Leipomot	9	7	78		20
Muu elintarvikkeiden valmistus	22	7	37		31
Myynti	77	71	95	6	201
Ravintolat, grillit	110	88	80	13	152
Kahvilat	20	25	139		74
Laitos- ja tarjoilukeittiöt	51	49	96	1	144
Keskuskeittiöt, pitopalvelut	30	18	56	1	33
Kuljetus, varastointi	2	4	400		29
Elintarvikekontaktimateriaalit	6	7	117		16
Hyväksytyt elintarvikehuoneistot	121	116	100		39
Vähäriskinen lihan käsittely	1	3	300		5
Yhteensä	449	395	89	21	744

Suunniteltu tarkastusten määrä perustuu valtakunnalliseen riskinarviointijärjestelmään ja Ruokaviraston antamaan ohjeeseen elintarvikehuoneistojen riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittelystä. Suunnitelluksi tarkastusten määräksi on merkitty hyväksytyyn valvontasuunnitelman liitteenä olleeseen yhteenvetotaulukkoon merkitty määrä. Yhteenvetotaulukkoon oli merkitty VATI-järjestelmässä vuonna 2023 tehtäväksi merkityt tarkastukset.

Toteutuneiden suunnitelman mukaisten tarkastusten määrään sisältyvät myös uusiin kohteisiin tehdyt ensitarkastukset, koska nämä lasketaan VATIn raporteissa suunnitelmaan sisältyviksi tarkastuksiksi. Tästä syystä toteutuneiden suunnitelman mukaisten tarkastusten määrä on joissakin toimintatyypeissä

suurempi kuin 100 %. Vuonna 2023 tehtiin taulukossa mainittujen lisäksi yksi hyväksymistarkastus ja kaksi valvontasuunnitelman ulkopuolista tarkastusta.

Tarkastettavaksi suunnitelluista kohteista 46 on lopettanut toimintansa vuoden 2023 aikana. Näistä 11 tarkastettiin ennen lopettamista. Tarkastamatta jäi lopettamisen vuoksi 35. Jos nämä kohteet lasketaan tarkastetuiksi, saadaan toteumaprosentiksi 96 %.

Uusiin huoneistoihin tehtiin 41 aloitustarkastusta. Nämä tarkastukset sisältyvät suunnitelman mukaisiksi tarkastuksiksi kirjautuvaan lukuun. Jos nämä vähennetään suunnitelman mukaisten tarkastusten määrästä, olisi toteumaprosentti 79 %. Jos kuitenkin lasketaan lopettaneet tarkastetuiksi, olisi toteumaprosentti 87 %.

Lukuihin sisältyy jossain määrin tietojärjestelmän toimintaan ja kirjausten toteutumiseen liittyvää epävarmuutta. Tiedonhallintajärjestelmässä olevan puutteen vuoksi kohteissa, joissa on useita toimintoja, tarkastus on voitu kirjata vain yhdelle toiminnolle. Tämä on pyritty huomioimaan suunnitelmaa laadittaessa, mutta aiheuttanee jonkun verran virhettä siten, että tarkastusten toteumaluku voi todellisuudessa olla taulukossa esitettyä parempi. Vuoden 2023 aikana on todettu joidenkin VATI-järjestelmän mukaisten tarkastusten puuttuvan suunnitelman yhteenvetotaulukosta. Näitä tarkastuksia on toteutettu. VATI-järjestelmän raportointitoiminnoissa on ongelmia, minkä vuoksi järjestelmän raporteissa on virheellisiä lukuja, vaikka kirjaukset olisi tehty oikein. Taulukkoon on pyritty saamaan mahdollisimman totuudenmukaiset luvut vertailemalla eri lähteitä.

Valvontavoimavarojen suuntaamisessa riskiperusteisesti onnistuttiin kohtalaisesti. Keskuskeittiöiden ja pitopalveluiden tarkastuksista toteutui vain noin 56 % ja elintarvikkeiden valmistuksen tarkastuksista 37 %. Näiden toimintatyyppien tarkastusten toteutumiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota vuonna 2024.

2.2 Muut tarkastukset, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä näytteenotto

Elintarvikevientiin liittyen tehtiin 71 käyntiä vientitodistusten myöntämiseksi. Maidontuotantotiloille tehtiin seitsemän alkutuotantovalvonnan tarkastuskäyntiä.

Vuoden 2023 aikana käsiteltiin 77 ilmoitusta uusista huoneistoista ja yksi hyväksymishakemus. Lisäksi käsiteltiin 53 toiminnan lopettamisesta tehtyä ilmoitusta.

Tarkastustoiminnan sekä ilmoitusten ja hakemuksen käsittelyn lisäksi työaikaa käytettiin mm. kohderekisterin päivittämisen ja tiedonhallintajärjestelmän muutosten edellyttämiin töihin, lainsäädännön ja ohjeistusten muutosten seuraamiseen, kouluttautumiseen sekä toimijoiden ja kuluttajien neuvontaan ja ohjaukseen.

Elintarvikevalvonnan suunnitelmaan ei sisällynyt näytteenottoa. Tarkastuskäyntien yhteydessä valvottiin toimijoiden omavalvontanäytteenottoa niissä kohteissa, joissa omavalvontanäytteenottoa vaaditaan.

3 Terveystuojelulain mukainen valvonta 2023

Ympäristöterveydenhuollon yleisiä asioita, kuten henkilövoimavaroja, voimavarojen riittävyyttä ja maksutuloja on käsitelty raportin osassa 1.

3.1. Tarkastukset ja ilmoitusten käsittely

Terveystuojelulain mukaisen valvonnan säännöllisesti valvottavien kohteiden määrät ja tarkastusmäärät toimintatyypeittäin vuonna 2023 käyvät ilmi taulukosta 2.

Suunniteltu tarkastusten määrä perustuu valtakunnallisen riskinarviointijärjestelmän mukaisesti arvioituun valvontatarpeeseen. Suunnitelluksi tarkastusten määräksi on merkitty hyväksytyyn valvontasuunnitelman liitteenä olleeseen yhteenvetotaulukkoon merkitty määrä. Yhteenvetotaulukkoon oli merkitty VATI-järjestelmässä vuonna 2023 tehtäväksi merkityt tarkastukset.

Taulukko 2. Terveystuonjeluvalvonnan tarkastukset kohderyhmittäin 2023

Toiminta	Suunnitel- tuja. tarkastuksia 2023	Toteutuneet suunnitel- maan sisältyvät tarkas- tukset	%	Seuranta- tarkas- tuksia	Muita tarkas- tuksia	Toimin- tojen lkm (säännöl- lisesti valvot- tavat)
Päivähoitopaikat ja lastenkodit	17	19	111	1	2	62
Koulut, oppilaitokset	30	25	83	2	1	73
Sosiaaialan yksiköt	18	20	111	2	4	52
Kauneushoitolat	16	15	94	1	9	93
Kuntosalit ja liikuntatilat	9	11	122		6	59
Vesilaitokset, vesiosuuskunnat	14	6	43			45
Uimarannat, altaat ja talviuintipaikat	15	16	107	6	1	46
Saunat	4	4	100			31
Majoitushuoneistot	13	9	69	1	1	49
Kerhohuoneistot	16	12	75	5	3	37
Yleisötilaisuudet	2	2	100			
Yhteensä	154	139	90	18	27	547

Seurantatarkastus on havaittujen epäkohtien korjaamisen varmistamiseksi tehtävä uusintatarkastus. Muita kuin suunnitelman mukaisia tai seurantatarkastuksia ovat esimerkiksi uudesta kohteesta tai toimijan vaihtumisesta tehdyn ilmoituksen johdosta tehdyt tarkastukset, terveyshaittaepäilyn vuoksi tehdyt tarkastukset ja mahdollisten valitusten ja muiden yhteydenottojen johdosta tehdyt tarkastukset.

Lukuihin sisältyy jossain määrin tietojärjestelmän toimintaan ja kirjausten toteutumiseen liittyvää epävarmuutta. VATI-järjestelmän raportointitoiminnoissa on ongelmia, minkä vuoksi järjestelmän raporteissa voi olla virheellisiä lukuja, vaikka kirjaukset olisi tehty oikein. Omien seuranta-
taulukoiden kirjauksissa on myös havaittu joitakin puutteita. Taulukkoon on pyritty saamaan mahdollisimman totuudenmukaiset luvut vertailemalla eri lähteitä.

Vuonna 2023 tarkastettavaksi suunnitelluista kohteista 18 lopetti toimintansa. Näistä kohteista yksi tarkastettiin ennen toiminnan lopettamista. Toteumaprosenttia nostaa se, että osa vuoden 2023 aikana toimintansa aloittaneiden kohteiden ensitarkastuksista sisältyy toteutuneiden suunnitelmaan sisältyvien tarkastusten yhteismäärään, vaikka näitä tarkastuksia ei luonnollisestikaan ole laskettu mukaan alkuperäiseen suunnitelmaan. Tämä selittää sen, että joidenkin toimintatyyppien kohdalla tarkastuksia on toteutunut suunniteltua enemmän.

Taulukossa 2 esitettyjen tarkastusten lisäksi vuonna 2023 tehtiin 39 kansainvälisen terveystuonjeluvalvonnan mukaista kansainvälisessä liikenteessä olevan laivan tarkastusta Rauman satamassa sekä 64 asunnontarkastusta tai muuta terveyshaittaepäilyyn liittyvää tarkastusta. Nämä tarkastukset eivät sisälly valvontasuunnitelmaan.

Terveystuonjeluvalvonnan mukaisia ilmoituksia uusista huoneistoista käsiteltiin 68. Maksutuloja on käsitelty kohdassa 1.6.1.

3.2. Näytteenotto (talous- ja uimavedet)

Vuonna 2023 otettujen talousvesivalvontaan liittyvien valvontasuunnitelmaan sisältyvien näytteiden määrät käyvät ilmi taulukosta 3 ja uimavesinäytteiden määrät taulukosta 4.

Taulukko 3. Talousvesivalvonnan näytteenottosuunnitelman toteutuminen 2023

	Suunnitelma 2023	Verkostonäytteet (jatkuva ja jaksottainen valvonta)	Lähtevän veden näytteet	Toteuma %
Eura	20	20	18	100
Kokemäki	9	9	2	100
Rauma	34	33	3	106
Huittinen	53	50	3	94
Huittinen, Vampula	19	15	1	84
Säkylä	27	24	3	100

Talousvesinäytteiden ottaminen on Eurassa, Kokemäellä, Huittisissa ja Säkylässä ollut vesilaitoksen vastuulla. Raumalla terveystalouden henkilöstö on ottanut jaksottaisen valvonnan näytteet, ja jatkuvan valvonnan näytteenotto on ostettu tutkivalta laboratorioilta. Organisaatiomuutoksesta johtuen eri vesilaitosten kohdalla on ollut eroja siinä, onko lähtevän veden näytteet laskettu mukaan suunnitelmaan. Huittisten vesilaitoksen kohdalla suunnitelmassa on ollut laskuvirhe, jonka vuoksi näytemääräksi on suunnitelmaan merkitty 57. Oikea luku on 53.

Talousvesinäytteiden suunniteltua suurempi määrä Raumalla johtuu vuoden 2023 aikana voimaan tulleesta asetusmuutoksesta.

Vampulan vesilaitoksen raportoinnin yhteydessä havaittiin kolme näytepuutetta. Vuonna 2024 tehostetaan näytteenoton toteutumisen valvontaa ja kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että suunnitellut näytteet tulevat otettua suunnitelman mukaisesti.

Taulukko 4. Uimavesivalvonnan näytteenottosuunnitelman toteutuminen 2023

	Suunnitelma uima-rannat	Näytteet uima-rannat	Suunnitelma uima-allas-vedet	Näytteet uima-allas-vedet
Eura	29	27	32	31
Huittinen	6	6	22	33
Kokemäki	12	12	22	23
Rauma	77	84	147	138
Säkylä	25	24	12	12

Uimavesivalvonnan näytteisiin on laskettu mukaan myös viitearvot ylittävien tulosten vuoksi otetut lisänäytteet. Tästä syystä näytemäärä voi olla suurempi kuin suunniteltu määrä. Raumalla kaksi allasta on ollut poissa käytöstä, minkä vuoksi allasvesien näytemäärä alittaa suunnitellun.

4 Tupakka- ja lääkelakien mukainen valvonta 2023

Tupakka- ja lääkelakien mukaisen valvonnan säännöllisesti valvottavien valvontakohteiden määrät sekä tehtyjen tarkastusten määrät vuonna 2023 käyvät ilmi taulukosta 5.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntilupahakemuksia käsiteltiin 8. Nikotiinivalmisteiden myyntilupahakemuksia ei saatu.

Taulukko 5. Tupakka- ja lääkelain mukaisen valvonnan tarkastukset 2023

Kohderyhmä	Suunnitel- tuja tarkas- tuksia	Toteutuneet suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset	%	Seuranta- tarkas- tuksia	Toimintojen lkm
Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntipaikat	42	48	114	6	95
Nikotiinivalmisteiden myyntipaikat	20	24	120		52
Yhteensä	62	72	120	6	148

5 Eläinlääkäripalvelut sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta 2023

5.1 Eläinlääkäripalveluiden saatavuus ja laatu

Eläinlääkäripalvelujen saatavuus ja laatu ovat olleet suunnitellun mukaiset. Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman mukaan ei-kiireellinen vastaanottoaika pitää pystyä järjestämään eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta viikon sisällä tilauksesta. Järjestelmää tavoitteen seuraamiseksi ei ole.

Tietoja eläinlääkärikäyntien määrästä on taulukossa 6. Taulukossa virka-ajalla tarkoitetaan muuta kuin päivystysaikaa. Raportoinnin puutteiden vuoksi luvuista puuttuvat yhden kesäsjaisen käynnit kuuden viikon ajalta.

Taulukko 6. Kunnaneläinlääkäripalvelujen hoitokäynnit 2023

	Käynnit virka-aikana	Käynnit päivystys-aikana	Käynnit yhteensä
Pieneläinkäynnit	4036	445	4481
Suureläinkäynnit	488	130	618
Käynnit yhteensä	4524	575	5099

Pieneläinpotilaista noin 90 % hoidettiin virka-aikana ja noin 10 % päivystysaikana. Suureläinpotilaista virka-aikana hoidettiin noin 79 % ja päivystysaikana noin 21 %.

Terveydenhuoltopalveluita tuotantoeläintiloille on pystytty tarjoamaan kysyntää vastaavasti. Kunnaneläinlääkärit tekivät toimintavuoden aikana 30 terveydenhuoltokäyntiä tuotantoeläintiloille.

Taulukkoon 7 on kerätty eläntauti- ja eläinsuojeluvalvonnan käyntimäärät sekä löytöeläinten hoitoa koskevat tunnusluvut

Taulukko 7. Eläinsuojelu, eläntautivalvonta ja löytöeläinten hoito.

Eläinsuojeluvalvonnan käynnit	194
Eläntautivalvonnan käynnit	78
Hoidetut löytökoirat	20
Hoidetut löytökissat	100
Löytöeläinten hoidon kustannukset	58 500 €

Löytöeläinten hoito on järjestetty ostopalveluna. Hoidetuista löytökoirista kaikki yhtä lukuun ottamatta saatiin palautettua omistajalleen. Löytökissoista omistaja lunasti 16. Uuteen kotiin sijoitettiin 58 kissaa. Kissoista 26 lopetettiin. Löytöeläinten hoitamisen kustannukset olivat noin 490 € eläintä kohti.

Raumalle suunniteltuja uusia yhteisvastaanottoiloja koskeva hanke ei edennyt merkittävästi kohonneiden rakennuskustannusten vuoksi. Vuoden 2023 aikana tehtiin Rauman kaupungilla kustannusvertailu jo suunnitellun vaihtoehdon (laboratorioilta vapautuneiden tilojen remontointi Lensunkadulla) ja kahden muun vaihtoehdon (uudisrakennus ja Uutilan vastaanottoilojen laajentaminen) välillä. Vuoden 2024 talousarvioon ei hankkeelle ole kuitenkaan varattu määrärahaa.